

КО ПИТА НЕ СКИТА

Написао
МАЈК РЕМПТОН

Илустровао
ГИЉЕРМИ КАРСТЕН

Превела с енглеског
*АЛЕКСАНДРА
БРАНКОВИЋ*

МАЈК РЕМПТОН

Мајк је писац и новинар који живи у селу у близини Кембриџа, у Енглеској, са својом супругом и ћерком. Често држи оловку за уветом јер мисли да тако изгледа мудрије и упосленије, а зна и јако добру песму о диносаурисима. *Ко пита не скита* је његова прва књига за децу.

ГИЉЕРМИ КАРСТЕН

Гиљерми живи у Бразилу, у граду Блуменау. На државном конкурсима за најбољег илустратора дечјих књига победио је 2010. године, након чега је наставио да илуструје књиге и купи признања, укључујући и *BookTrust Storytime Prize* за 2024. годину, *Jabuti Award* и *Golden Pinwheel Grand Award*. Гиљерми је непрекидно у потрази за новим начинима да својим илустрацијама и причама забавља и одушевљава децу широм света.

**За Феникс, која поставља најбоља питања и која је одговор на ово:
„Ко је највољеније дете на свету?“**

- М. Р.

**За све моје мале читаоце, чија
„глупа“ питања расплињавају
моју машту и креативност.**

- Г. К.

Наслов оригинала

Mike Rampton

THERE'S NO SUCH THING AS A SILLY QUESTION

First published 2024 by Nosy Crow Ltd

Text © Mike Rampton 2024

Illustrations © Guilherme Karsten 2024

Translation copyright © за српско издање, Лагуна 2025

Мајк Ремптон

Ко пита не скита

За издавача: Дејан Папић

Илустрације: Гиљерми Карстен

Уреднице: Ирина Маркић, Ирена Јовановић

Лектура и коректура: Драгослав Баста

Слог и прелом: Предраг Бујић

Штампа: Кина

Тираж: 3000

Београд, 2025.

Издавач: Лагуна, Београд

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

0/9(02.053.2)

РЕМПТОН, Мајк

Ко пита не скита / написао Мајк Ремптон ;
илустровао Гиљерми Карстен ; [превела Александра
Бранковић]. - Београд : Лагуна, 2025 (Кина). - 139 стр. :
илустр. ; 30 см. - (Мала Лагуна)

Превод дела: There's no such thing as a silly question /
Mike Rampton. - Тираж 3.000. - О писцу и илустратору:
стр. 7. - Појмовник: стр. 130-133. - Регистар.

ISBN 978-86-521-5846-1

Карстен, Гиљерми, 1982- [илустратор]
COBISS.SR-ID 170988809

КО ПИТА НЕ СКИТА

Како писац добе идеју да напише књигу?

Идеје могу бити најразличитијих облика и величина, а најчешће настају током најобичнијег разговора. Једног дана ме је ћерка питала да ли пауцима може да понестане мрежа, а ја сам схватио да немам појма! Ипак, пожелео сам да сазнам. Столинак питања касније – настала је књига!

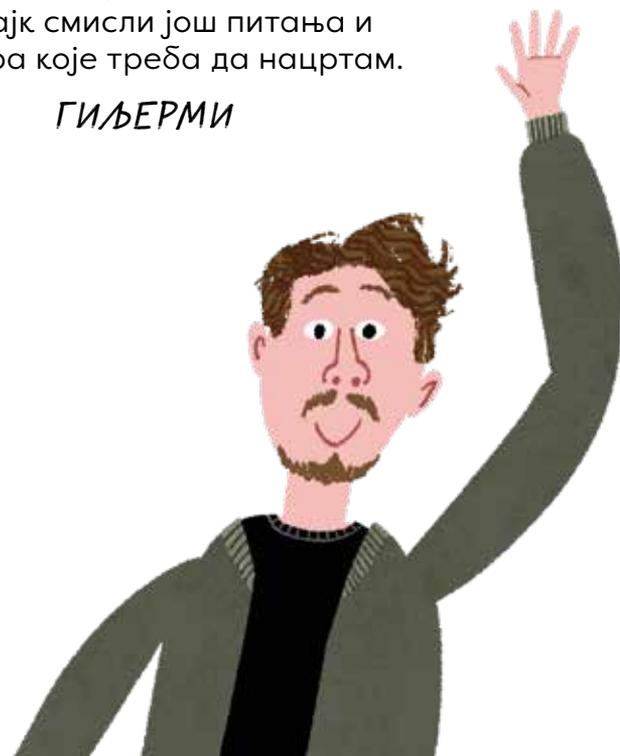
МАЈК

Колико времена је било потребно да се књига илуструје?

Отприлике годину и по дана – човече, то је баш доста! Нисам цртао све време, већ сам и доручковао, спавао и чекао да Мајк смисли још питања и одговора које треба да нацртам.

ГИЉЕРМИ

Могу ли да поставим ГЛУПО ПИТАЊЕ?

Глупа питања не постоје.

Ако нешто зазвучи глупо, онда то може бити само бесмислен ред речи, попут: „Да ли баба краба жаба?“ Међутим, сва питања о догађајима, свету око нас или појавама, сигурно нису глупа. Цивилизација се развила захваљујући бројним питањима и трагању за одговорима.

Можда те је понекад страх да не поставиш будаласто питање, али кад таквих питања не би било – онда нико ништа не би ни сазнао. Зато се не устручавај и запиткуј! Чак и ако добијеш одговор – немој да се ту зауставиш!

Не постоји једноставнија књига од ове! Можеш је читати од почетка до краја, отворити било коју страну или одабрати насумичан број, и тако открити које се питање ту крије.

Да ти олакшамо, на странама 134–137 пронаћи ћеш списак питања распоређених по областима. Индекс се налази на 138. страни, док је појмовник на странама 130–133 (свака **подебљана** реч у књизи има детаљније објашњење).

Има ли питања...?
Јесмо ли спремни? Одлично!

РОБОТИ
- и како их најправилно -

4 **СУНЧЕВ СИСТЕМ**

Црно-
-бело

КАКО НАЌИ ПИНГВИНА

ТОМ 2

3

**РЕЛАТИВИТЕТ
ЗА ПОЧЕТНИКЕ**

Да ли ћеш да растеш целог живота?

Замисли колика је беба, а колики је десетогодишњак. Кад би десетогодишњак наставио да расте истом брзином до свог 40-ог рођендана, морао би да треби змајеве из косе и саплитао би се о жице далековода. Потпуни дармар.

Срећом, на раст твог тела утичу **гени**. Зато у неком тренутку престајеш да растеш. Гени издају заповест телу да произведе естроген, **хемијску супстанцу** која зауставља раст костију.

Када бисмо расли заувек, било би нам потребно много више хране. Наше циновско срце би морало да буде толико снажно да крв пумпа и спроведе је до главе, високо у облацима. Ипак је можда боље што у одређеном тренутку престајемо с растом, обично око 18. године.

Зашто подригујемо?

Због начина на који гутамо, а још је и смешно! Кад једемо брзо и халапљиво, попут чудовишта, често се деси да уз залагаје прогутамо и ваздух.

Ваздух се понекад тако накупи у једњаку (цевастом органу који иде од уста до стомака). Тај ваздух не може заувек ту да остане, а најлакши начин јесте да се врати одакле је и дошао – кроз уста.

Подригивање је понекад нечујно, а понекад је много гласно. Уколико ваздух заврши дубље, на пример у стомаку, мора да пронађе други излаз. Та прича, међутим, смрди на нешто сасвим друго.

Зашто трепћемо?

Свако од нас у току дана трепне око 19.000 пута, што изгледа као много посла без икаквих видљивих резултата.

Трептање је ипак важно зато што тако штитимо очи од најситнијих **честица** из ваздуха. Те честице ти непрекидно упадају у очи, а твоји влажни капци се заједничким снагама удружују да их од њих очисте.

Површину ока покрива веома танак слој течности – мешавина воде и неких уља, која око чине глатким. Само једна кап течности више одлила би се због **гравитације**. Тада би течност лила низ образе као кад плачемо. Без трептања очи би се брзо исушиле, чуло вида изгубило, па на крају ничему не би служиле.

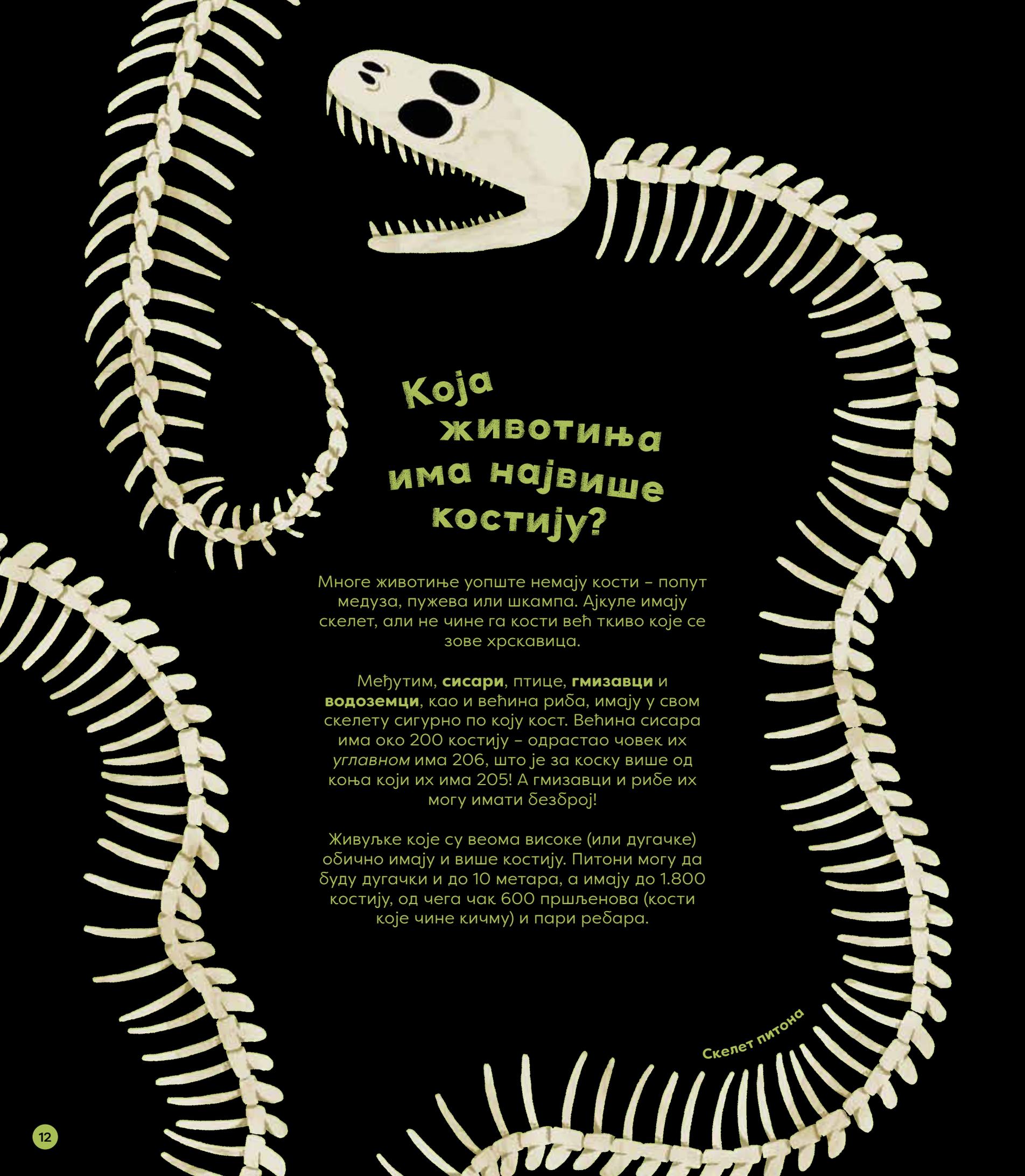
Зашто имамо две ноздрве, а само једна уста?

Свако се некад то запитао, али постоји добар одговор. Ноздрве могу лако да се запуше! Кад се прехладиш, биће ти драго што имаш две ноздрве јер ћеш моћи да се ослониш макар на једну.

Док дишеш, дешава се процес који се зове „назални циклус“. Тај процес подразумева да једна ноздрва у току дана „ради“ више од друге, и тако наизменично. Због тога ти је понекад једна ноздрва запушена.

Да се не лажемо, када бисмо имали једну ноздрву, био би нам потребан много дугачак језик да је њиме отпушимо. Сложићеш се, то не мирише на добро!

Која ЖИВОТИЊА ИМА НАЈВИШЕ КОСТИЈУ?

Многе животиње уопште немају кости – попут медуза, пужева или шкампа. Ајкуле имају скелет, али не чине га кости већ ткиво које се зове хрскавица.

Међутим, **сисари**, птице, **гмизавци** и **водоземци**, као и већина риба, имају у свом скелету сигурно по коју кост. Већина сисара има око 200 костију – одрастао човек их углавном има 206, што је за коску више од коња који их има 205! А гмизавци и рибе их могу имати безброј!

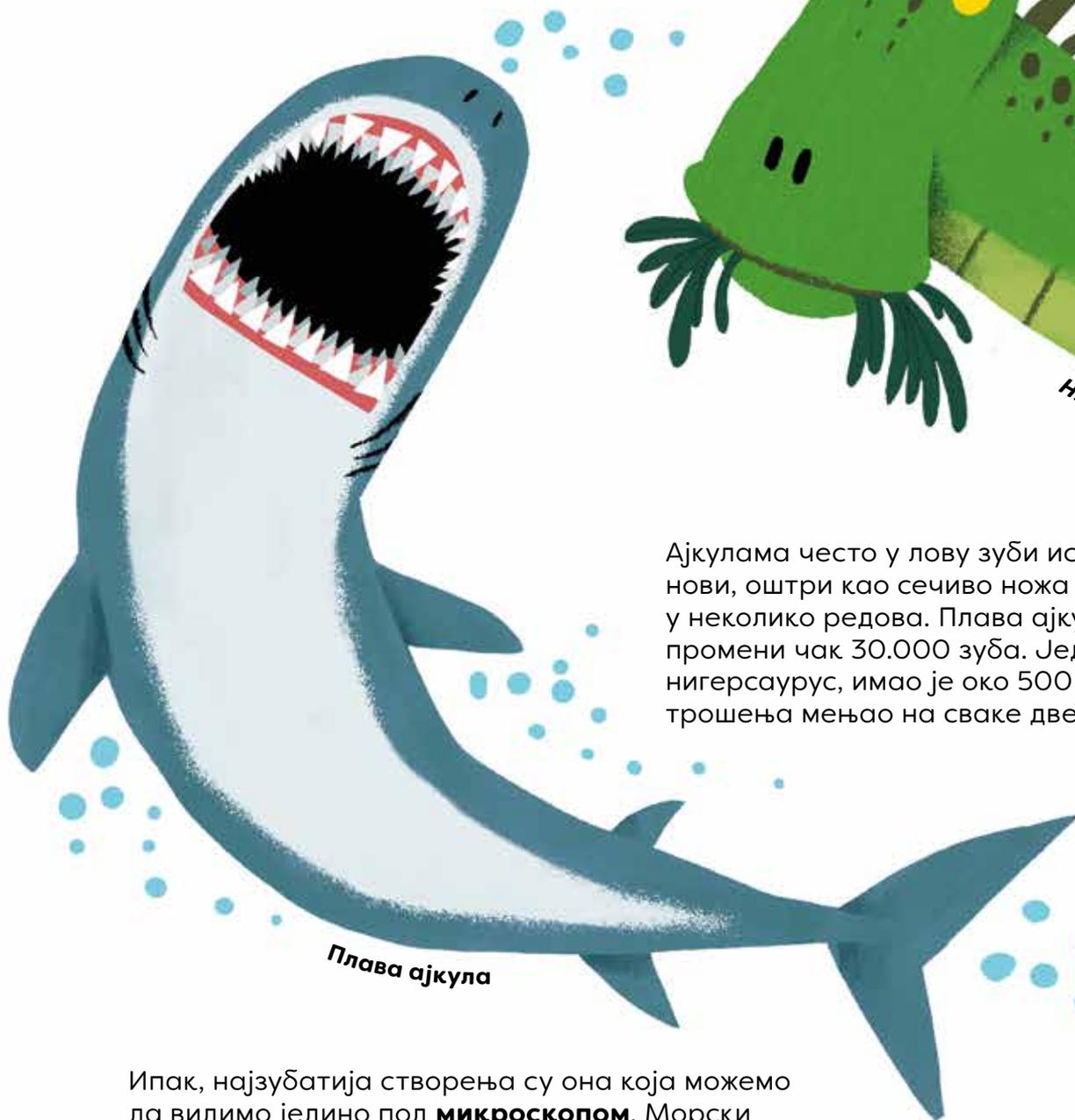
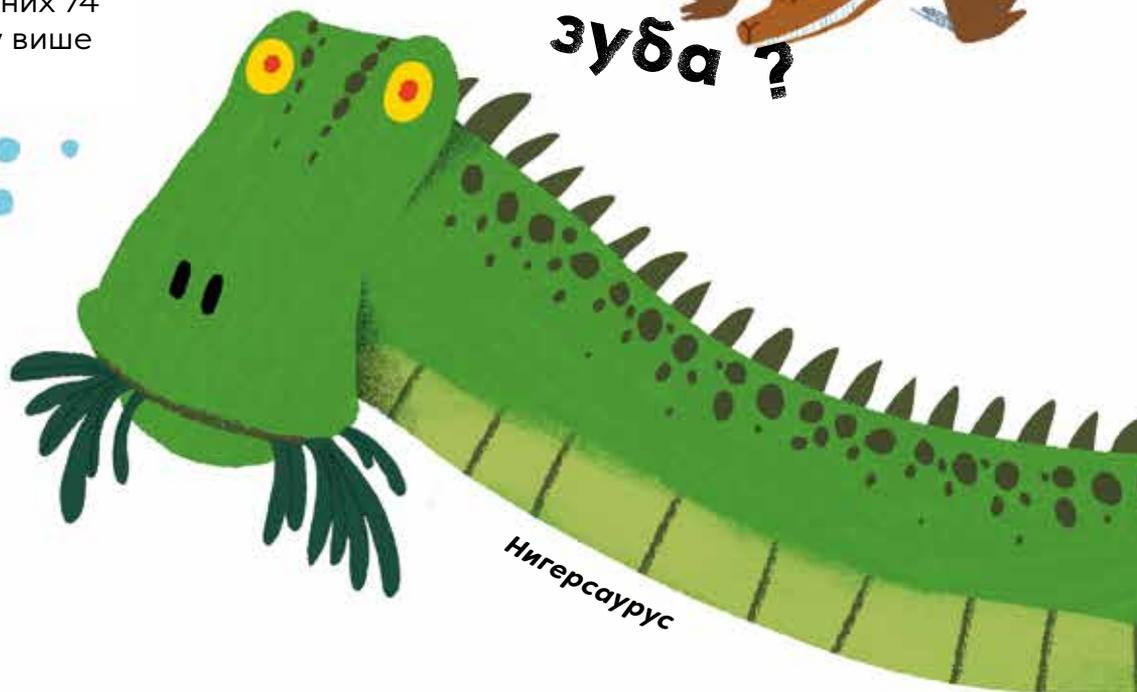
Живуљке које су веома високе (или дугачке) обично имају и више костију. Питони могу да буду дугачки и до 10 метара, а имају до 1.800 костију, од чега чак 600 пршљенова (кости које чине кичму) и пари ребара.

Скелет питона

Која ЖИВОТИЊА

има
Највише
зуба ?

Одрастао човек има 32 зуба – 16 горњих и 16 доњих – док највише зуба има **џиновски оклопник**, **сисар** који има невероватних 74 зуба! Рибе и **гмизавци**, такође, имају више зуба у вилици од људи.

Ајкулама често у лову зуби испадају, али им израсту нови, оштри као сечиво ножа и често су распоређени у неколико редова. Плава ајкула током живота промени чак 30.000 зуба. Један диносаурис, биљојед нигерсаурис, имао је око 500 зуба које је због брзог трошења мењао на сваке две недеље.

Ипак, најзубатија створења су она која можемо да видимо једино под **микроскопом**. Морски пужеви од рођења имају на хиљаде зуба! Морски пуж, који има смешно име на латинском *Umbraculum umbraculum*, током живота промени 750.000 зуба! Овим створењима зуби расту на језику који се назива радула, а нови зуби непрекидно смењују старе, истрошене о камење током потраге за храном.

Да ли ћемо икад путовати брже од светлости?

Иако би било сјајно да путујемо брже од светлости због истраживања свемира, нажалост тако нешто није могуће из практичних и научних разлога. Према Ајнштајновој теорији релативитета, само тела која имају **масу** у вредности нуле могу да достигну брзину светлости, што је око 300.000 километара у секунди.

УЗРОК
И ПОСЛЕДИЦА

Да би свемирска летелица летела том брзином, био би потребан бесконачан извор енергије. Осим тога пркосила би свим нама познатим научним законима. Можда би се чак десило да отпутује унатраг кроз време, до тренутка тик пре узлетања.

Закон узрока и последице је идеја која се налази у сржи свих научних достигнућа. То значи да се нешто десило (последица) као резултат нечег другог (узрок). Зато се наше разумевање последице, пре него што сазнамо њен узрок, коси са свим што знамо о томе како универзум функционише.

Чак и кад бисмо толико брзо путовали, не бисмо могли да за то направимо возило. Највећа брзина коју је човек достигао била је 39.938 километара на сат, током лета Апола 10, 1969. године. А светлост путује невероватно великом брзином од 1.079.252.848 километара на сат, што је 25 хиљада пута брже!

Такво убрзање је недостижно. Били би нам потребни веома снажни мотори, много горива које још увек не можемо да произведемо, и још више времена.

Астронаути у тој летелици би морали да стисну зубе – замисли да си на брзом рингишпилу, тело ти је залепљено за седиште захваљујући огромном **притиску**, а возња траје деценијама!

Чак и кад се таква летелица не би истопила (јер услед брзине топлота расте), летела би толиком брзином да би и микрометеорит (мајушни метеор) величине зрна песка на њеном путу изазвао жестог судар.

Осим ако не сазнамо да свемир функционише потпуно другачије од онога што смо о њему досад научили (што није немогуће, али то би променило многе ствари), светлост ће победити у свакој трци.

